

Erdő és város.

(Municipiális feladatok a természetvédelem terén.)

Am. kir. földmivelésügyi miniszternek a természeti emlékek védelméről kibocsátott rendelete az erdőkultura terén új és jelentékeny fordulatot jelent, amennyiben az erdő gazdasági rendeltetésén túl ráirányítja a figyelmet arra a szociális, hygienikus, főleg pedig érzelmi és eszmei világunkkal szorosan összekapcsolódó, szubjektív mozzanatokon alapuló szerepre is, melyet az erdők a gyorsan fejlődő tulinépesedett és ipari termelésű nagyvárosok életében játszanak s melyeknek jelentőségét ma már az öntudatos városi politika mind jobban kidomborítja a népjólét, a jövő nemzedék nevelése és a modern kultura szempontjából. Nemcsak a történeti kegyelet felköltésében s ezáltal a nemzeti mult emlékei iránti érzék ápolására gyakorolt hatásában kell látnunk e lépésnek legnagyobb fontosságát, hanem egyuttal abban a mély szociológiai kapcsolatban is, melyet az erdő és város, a természet és az emberkéz alkotásai közti viszonyban teremt, amelylyel utat tör az erdő áldásainak a nagyvárosi élet idegrontó vesződéseinek jótékony ellensúlyozására.

Francia hygienikusok kimutatták, hogy Páris utczáin egy köbméter levegőben éppen 14-szerte annyi gombacsira él, mint a csak 16 hektár terjedelmű Montsouri-i parkban, mely pedig a Páris déli falainál elterülő piszkos és nyomoruságos városrész közvetlen szomszédságában van. Ha tehát már egyszerű sétahelyek is a nagy városok valóságos tüdeiül szolgálnak azáltal, hogy fölfogják a port és a kormot s átszűrik a levegőt, mennyivel inkább védi meg a valóságos nagy erdő a várost. Egyetlen gyárvárosnak sem volna szabad nélkülöznie ezt a természeti övezetet, mint a közönség elidegeníthetlen tulajdonát. Minden város körül erdőöveket kellene teremteni az egészség védelmére. Nem értünk ezalatt őserdőket primitív állapotukban, hanem igenis a modern erdészeti esztétika elvei szerint ápolott természetes erdőt, kevert fáival, dús vegetációjával. Azért nem volna szükség arra sem, hogy ez az erdőöv a városok budgetjét tulságosan terhelje, mert az erdő olynemű gazdasági kihasználása, mely hivatásának nem árt, nincs kizárva.

Számos város mutatott máris példát rá, hogy hogyan lehet a természet nagy alkotásait biztosítani az enyészet ellen, melyet az emberi kapzsiság pusztító munkája hord magával. Nyilvános gyűjtések, nagylelkű adományok és alapítványok útján a közpolgári szellem nem egy helyt gondoskodott máris a városok körüli erdők és földterületek megvásárlásáról és a közönség rendelkezésére bocsátásáról. Így cselekedtek az elbersfeldi polgárok, így teremtette elő semmiből Bréma városa is, melynek eddig nem volt erdeje, óriási kiterjedésű polgári parkját. Boroszló városa évi 5000 márkát állított költségvetésébe, hogy határán természetes állapotban fentartandó területeket vásároljon, London pedig már hosszabb idő óta teszi ugyanazt, csakhogy sokkal nagyobb arányokban.

De a legnevezetesebb lépést csak az utóbbi időben tette ez irányban Bécs és Berlin, melyek éppen most hatalmas erdőövezeteket és rétkomplexumokat teremtenek a város határai körül s példájukat követi Páris és Róma is, valamint München, melynek tekvése különösen kedvező ily akció keresztülvitelére s melynek egy ideális övezet-terve Dachautól Pasingon, Wollratshausenen át az Isar tulsó partjáig 7—8 erdő komplexumot zár magába, megfelelő közuti vasuti összeköttetésekkel. A mi Bécset illeti, tudjuk, hogy az 1905-ben kidolgozott nagyszabású városrendezési program ott 4500 hektár terjedelmű új parkkal, sétahelylyel és játszótérrel fogja megajándékozni a székváros közönségét, míg Köln överődítései már is valóságos kertekké varázsolvák, Altona, Darmstadt, Dessau pedig szintén behatóan foglalkozik városfejlesztési programja keretében parkok és erdőültetvények létesítésével.

Valóságos erdők az amerikai városok nemzeti parkjai is, melyek roppant területeikkel a természet hamisítatlan hangulatát viszik bele a nagyvárosok életébe, annak eredeti jellegével és faunájával. 1905 óta az amerikai városok óriási arányokban valósítják meg ezt a természetes parkrendszert területi terjeszkedésükkel kapcsolatosan és különösen Boston, Washington, New-York és Chicago már is száz meg száz milliót költöttek erre a célra, ami azonban mind csekély áldozat azokhoz a nagy nemzeti előnyökhöz képest, melyek a közjólét és a közegészség védelmével járnak. Még tovább megy ezeknél is Anglia,

ahol a „Mountain Access Bill“, mely most van előkészület alatt, kimondja, hogy a meg nem művelt hegy vagy puszta tulajdonosa nincs jogosítva kizárni bárkit, hogy e területeken sétáljon vagy tartózkodjék üdülés, tudományos vagy művészi tanulmány céljából, s bírói üldözés esetén ily egyén nem marasztalható el, ha beigazolódik, hogy kárt nem tett s a nevezett területeken való tartózkodása a megjelölt célból történt.

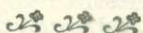
De egész sora a társadalmi jellegű egyesületeknek dolgozik ezenkívül is Londonban az erdő restaurálásán, s az erdő-kultúra meghonosításán nemcsak gazdasági, hanem szociális és hygienikus szempontból is, s ez a törekvés meg tudta nyerni a maga számára London municipiális kormányzatát is, s oly községi politikának vált kiinduló pontjává, mely a legutolsó tizenöt év alatt London közparkjait negyven millió költséggel fejlesztette. Ilyen egyesületek a „Common and Footpath Preservation Society“, a „Metropolitan Public Gardens Association“ s a „Thames Preservation League“, melyek közül az elsőnek köszönhető, hogy megnyitotta a közönség számára London kapuinál az „Epping Forest“ neve alatt ismert 3000 hold erdőt, Birminghamban több mint 32.000 hold területet szerzett meg a nép számára s két évig tartó lankadatlan agitációval elérte a Themze kanyarulatánál levő árnyas és dombos Richmond Hill megmentését is, melynek közhasználatba bocsátását és elidegeníthetlenségét 1902-ben két parlamenti bill biztosította.

Ámde maga a londoni községi politika is helyesen ismerte fel e téren teendőit. A Hydepark, a Regentpark s más ily nagystilű közkertjei mellett csak ujabban szerzett meg ismét 90 hektárnyi területet a Viktória-park számára s ily módon sikerült Londonban a halandóságot, de különösen a tüdővészhben történt elhalálózások arányát 15 év alatt jelentékenyen leSORITANI, bár ez több mint három milliárdnyi áldozattal járt.

Nem csoda, ha ezek a példák Páris városát is felrázták végre tétlenségéből, úgy hogy az 1901-ben alakult „Société pour la protection des paysages de France“ ma már egy memorandumban nemcsak a Páris városát környező erdők elzárása ellen emelte fel tiltó szavát a törvényhozás előtt, hanem arra is felkérte a kamarát, hogy akadályozza meg mindenáron a nemzeti vagyon

további elüزرkedését s különösen az erödítvények lerombolását csak oly föltétellel engedje meg a városnak, ha az kötelezi magát, hogy az így nyert területnek legalább $\frac{2}{3}$ részét befásítja. S e felhíváshoz csatlakozott a tuberkulózis elleni liga, az antialkoholikus liga, a párisi emlékek barátainak egyesülete s még több más kulturális és humanisztikus egyesület is.

Természetesen az ily feladatok nem tartoznak állami hatáskörbe, hanem a municzipiális hatóságokra vár megoldásuk. A földmivelésügyi miniszter rendelete azonban serkentőleg és utmutatólag hathat abban az irányban is, hogy az autonom törvényhatóságokat az erdő szociálpolitikai értékesítésére oktassa ki a városi lakosság érdekében. Ez kell hogy legyen a második lépés azon az uton, melyet Darányi miniszter böles rendelete kijelölt. V. S.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

I.

FELHIVÁS

a Horváth Sándor-alapítvány jutalomdíja ügyében.

A Országos Erdészeti Egyesület tulajdonát képező *Horváth-Sándor-alapítványnak kamataiból* a folyó évben az ötödik 1000 koronás jutalomdíj ki lesz adható. Ezzel a jutalomdíjjal alapszabályaink 156. szakasza szerint az egyesületnek oly tagja jutalmazandó, akinek munkássága az erdőgazdaság gyakorlati vagy tudományos művelése terén, így az erdőgazdaság gyakorlati intézése, a szakoktatás vagy szakirodalom terén, avagy az erdőgazdaság fejlődésére szintén kiható kísérletezés, föltalálás vagy felfedezések terén általánosságban vagy bizonyos ágazatra nézve sikeresnek és hasznosnak s ennélfogva elismerésre méltónak találtaik.

Az Országos Erdészeti Egyesület minden tagjának jogában állván kellően indokolt javaslatot tenni, hogy az elismerő jutalomra az egyesület tagjai közül kit tart legérdemesebbnek, van szerencsénk az egyesület tagjait tisztelettel felkérni, hogy e jogukkal élni és javaslatukat az egyesület elnökségéhez intézett levélben november hó 15-ig beküldeni sziveskednének.